

Toetsingen

Dit informatiebulletin is van belang voor bestuurders van financiële ondernemingen en personen die binnen die ondernemingen belast zijn met het toezicht op het beleid en algemene zaken. De Autoriteit Financiële Markten (AFM) en de Nederlandsche Bank N.V. (DNB) verzoeken u dit bulletin te verstrekken aan alle relevante personen binnen uw onderneming.

1) Inleiding

De AFM en DNB toetsen personen die worden voorgedragen voor functies in de financiële sector op betrouwbaarheid en/of deskundigheid. Dit gezamenlijke bulletin bevat belangrijke informatie over het toetsingsproces voor alle ondernemingen die onder toezicht staan van de AFM en DNB over:

- Ontwikkelingen ten aanzien van het toetsingsproces;
- De Bestuurdersmonitor;
- Observaties van de AFM en DNB over het toetsingsproces en verbeterpunten.

2) Ontwikkelingen ten aanzien van het toetsingsproces

- De term *deskundigheid* wordt per 1 juli 2012 vervangen door de term *geschiktheid*.¹ Dit heeft verder geen invloed op het toetsingsproces.
- Per 1 juli 2012 gelden ook geschiktheids-eisen voor organen die belast zijn met het toezicht op het beleid en algemene zaken van een financiële onderneming. Denk bijvoorbeeld aan Raden van Commissarissen, Raden van Toezicht en algemeen bestuursleden bij onderlinge verzekeraars. Zittende leden van dergelijke organen worden voor het eerst bij een herbenoeming getoetst op geschiktheid. Zij zullen in ieder geval uiterlijk 31 december 2015 getoetst moeten zijn op geschiktheid. Het voorgaande geldt niet voor

toezichthoudende organen bij pensioenfondsen.

3) Bestuurdersmonitor

De AFM en DNB hebben gezamenlijk een nieuw systeem ontwikkeld, de Bestuurdersmonitor, voor het registreren van antecedenten. Het gaat hierbij om antecedenten van bestuurders en van personen die belast zijn met het toezicht op het beleid en algemene zaken van een financiële onderneming (hierna: commissarissen). In de Bestuurdersmonitor worden derhalve niet alleen gegevens van bestuurders, maar ook van commissarissen opgenomen. Dit geldt niet voor de toezichthoudende organen bij pensioenfondsen. De monitor is voor derden niet openbaar.

Het doel van de Bestuurdersmonitor is het verkrijgen van een totaalbeeld van antecedenten van bestuurders en commissarissen. Dit totaalbeeld over de antecedenten is van belang voor de beoordeling van de betrouwbaarheid en/of geschiktheid van bestuurders en commissarissen.

¹ In dit informatiebulletin zal vooruitlopend op de wijziging van de term deskundigheid de term geschiktheid worden gebruikt.

Antecedenten van een bestuurder/commissaris kunnen aanleiding zijn voor een hertoetsing op betrouwbaarheid en/of geschiktheid. Of een hertoetsing noodzakelijk is, hangt af van de specifieke omstandigheden (zie voor meer informatie over hertoetsingen hieronder bij hoofdstuk 4). Uiteindelijk zijn niet de antecedenten in de Bestuurdersmonitor, maar de uitkomsten van de hertoetsing bepalend voor het oordeel over de betrouwbaarheid en/of geschiktheid. Registratie in de Bestuurdersmonitor heeft als zodanig geen rechtsgevolg voor de betrokken financiële onderneming, bestuurder en/of commissaris.

In de Bestuurdersmonitor worden de volgende antecedenten geregistreerd:

- Toezichtantecedenten;
- Strafrechtelijke antecedenten;
- Financiële antecedenten; en
- Fiscaal bestuursrechtelijke antecedenten.

In bijlage C van het Besluit Gedrags-toezicht Financiële Ondernemingen of Bijlage A van het Besluit prudentiele regels Wft kunt u lezen wat onder deze antecedenten wordt verstaan.

De toezichthouders registreren een antecedent in de Bestuurdersmonitor op het moment dat zij kennis nemen van het antecedent. Bij toezichtmaatregelen is dit meestal de datum van de brief, waarmee de maatregel wordt opgelegd. Voor de strafrechtelijke antecedenten, financiële antecedenten en fiscaal bestuursrechtelijke antecedenten is dit de datum, waarop deze antecedenten worden gemeld door de betrokkene zelf of door derden, zoals het Openbaar Ministerie en de Belastingdienst.

Onder toezichtantecedenten worden toezichtmaatregelen verstaan die door de AFM en/of DNB worden opgelegd. Voorbeelden hiervan zijn: aanwijzing, last onder dwangsom en boete. Deze maatregelen maken een belangrijk onderdeel uit van de antecedenten die in de Bestuurdersmonitor geregistreerd worden. De toezichthouders beperken zich hierbij niet tot de formele maatregelen (maatregelen die genoemd worden in de wet) maar

registreren ook informele maatregelen zoals normoverdragende gesprekken en normoverdragende brieven in de Bestuurdersmonitor.

Een toezichtmaatregel is over het algemeen gericht aan de financiële onderneming. Uitzondering hierop is een persoonlijke boete voor een bestuurder of feitelijk leidinggevende. Een toezichtmaatregel die gericht is aan de financiële onderneming wordt in de Bestuurdersmonitor geregistreerd bij alle bestuurders en commissarissen van die financiële onderneming. Bij registratie in de Bestuurdersmonitor van een toezichtmaatregel die gericht is aan een financiële onderneming wordt niet beoordeeld of een bestuurder/commissaris verantwoordelijk gehouden kan worden voor de opgelegde maatregel. De bestuurder/commissaris die ten tijde van het gedrag dat geleid heeft tot de toezichtmaatregel bestuurder/commissaris was bij de onderneming, zal in de Bestuurdersmonitor geregistreerd worden. Specifieke toerekening vindt plaats op het moment dat de toezichthouder besluit of een hertoetsing van de betrouwbaarheid en/of geschiktheid van één of meer bestuurders of commissarissen dient plaats te vinden.

De AFM en DNB beheren elk hun eigen Bestuurdersmonitor. Periodiek vindt gegevensuitwisseling plaats over de informatie die opgenomen is in de Bestuurdersmonitor.

Antecedenten kunnen afhankelijk van het soort antecedent tot 10 jaar worden bewaard. Op de verwerking van persoonsgegevens (in de Bestuurdersmonitor) is de geldende privacywetgeving van toepassing. Zo kan een betrokkene (de persoon van wie de gegevens worden verwerkt) een verzoek aan de AFM (afdeling Privacy) en/of DNB (afdeling Compliance & integriteit) sturen om inzage te geven in zijn eigen persoonsgegevens.

Naar verwachting wordt de Bestuurdersmonitor in de loop van het jaar gevuld.

4) Observaties van de AFM en DNB over het toetsingsproces en verbeterpunten

Voordat enkele observaties uit de praktijk worden toegelicht, volgt hierna een korte herhaling van de uitgangspunten voor geschiktheidstoetsingen – zoals opgenomen in de Beleidsregel geschiktheid 2011:

- 1) Geschiktheid (= kennis, vaardigheden en professioneel gedrag) is een *doorlopende eis*.
- 2) *De onderneming is verantwoordelijk* voor het aanstellen (en aanhouden) van deskundige beleidsbepalers.
- 3) De onderneming vergewist zich van de geschiktheid van haar beleidsbepalers en dient *de toezichthouder hiervan te overtuigen*.
- 4) Beleidsbepalers moeten deskundig zijn ten aanzien van de *verplichtingen die de wet oplegt* aan de ondernemingen.
- 5) De toezichthouder heeft ingevolge de wet een *eigen verantwoordelijkheid* om de geschiktheid van beleidsbepalers te toetsen.

Hieronder staat een aantal observaties dat in relatie staat tot deze uitgangspunten.

- *Onderbouwing geschiktheid vaak summier*

Zoals bij uitgangspunt 3 is aangegeven: de onderneming vergewist zich van de geschiktheid van de kandidaat beleidsbepalers en dient de toezichthouder daarvan te overtuigen. Onderdeel daarvan is dat de onderneming bij de AFM/DNB een schriftelijke onderbouwing aanlevert waarom zij van mening is dat de voorgedragen kandidaat inderdaad geschikt is. Bijvoorbeeld aan de hand van het functieprofiel. In de praktijk blijkt dat deze onderbouwing vaak summier is en onvoldoende of niet gekoppeld is aan het functieprofiel. Hierdoor is het voor de AFM/DNB niet mogelijk om vast te stellen waarom de onderneming de kandidaat geschikt acht. In deze gevallen verzoekt de toezichthouder de onderneming de ontbrekende informatie alsnog aan te leveren, wat een onwenselijke vertraging van het toetsingsproces oplevert. We wijzen alle ondernemingen nogmaals op hun

plicht bij de toezichthouder een goede onderbouwing aan te leveren van de geschiktheid van de kandidaat.

- *Wel aangemeld, maar kandidaat voldoet nog niet aan de kennisvereisten (dit onderdeel geldt niet voor pensioenfondsen)*

Het komt geregeld voor dat kandidaten worden aangemeld die qua kennis nog niet aan de eisen voldoen en waarbij de onderneming aangeeft dat deze kennis tijdens een inwerkprogramma opgedaan zal worden. Deze kennis had in meerdere gevallen voorafgaand aan de aanmelding opgedaan kunnen en moeten worden, bijvoorbeeld door het volgen van een cursus/opleiding of meelopen als aspirant lid. De juiste volgorde is: eerst kennis opdoen en vervolgens aanmelden. Alleen in uitzonderlijke gevallen zal AFM/DNB instemmen met een benoeming, waarbij van deze volgorde wordt afgeweken. In die gevallen verbindt de AFM/DNB voorschriften – bijvoorbeeld het binnen X maanden opdoen van de specifieke kennis via een opleiding – aan de instemming. Als deze voorschriften niet worden opgevolgd, heeft de toezichthouder de mogelijkheid een nieuw – negatief – besluit te nemen.

- *Antecedenten worden niet in alle gevallen aan de toezichthouder gemeld*

Ondernemingen hebben de wettelijke plicht om wijzigingen in antecedenten van kandidaten te melden bij AFM/DNB. Dit betreft zowel toezichtantecedenten, strafrechtelijke antecedenten, financiële antecedenten als fiscaal bestuursrechtelijke antecedenten. Deze plicht is ook aangegeven op het *Meldingsformulier voorgenomen benoeming* en het *Formulier Betrouwbaarheidsonderzoek*. De bestuurders/commissarissen hebben uiteraard de hieruit afgeleide plicht om wijzigingen in persoonlijke antecedenten te melden bij de onderneming. In de praktijk is gebleken dat wijzigingen in antecedenten niet in alle gevallen bij de toezichthouder worden gemeld. De AFM en DNB benadrukken dat zij het niet melden van antecedenten zwaar opnemen. Het niet melden leidt tot een toezichtantecedent voor de niet-meldende onderneming en/of de

betrokkene. Een dergelijk antecedent leidt overigens niet automatisch tot het oordeel dat de betrouwbaarheid niet langer buiten twijfel staat.

- *Onduidelijkheid over aanleidingen voor een hertoetsing*

De AFM en DNB hebben begrepen dat bij zowel ondernemingen als bestuurders en commissarissen vragen bestaan over wanneer een hertoetsing kan plaatsvinden. Hieronder wordt daar op ingegaan.

Geschiktheid is net als betrouwbaarheid een doorlopende eis. Mochten er bij de AFM/DNB feiten of omstandigheden bekend worden waardoor twijfel ontstaat over de geschiktheid of betrouwbaarheid, dan kan besloten worden een hertoetsing uit te voeren. Deze twijfels kunnen zowel ontstaan door handelen van de persoon in kwestie als door ontwikkelingen ten aanzien van de onderneming. AFM/DNB spreekt in deze gevallen van een 'redelijke aanleiding' tot een hertoetsing. Of sprake is van een redelijke aanleiding hangt steeds af van de omstandigheden van het geval. Er bestaat geen limitatieve opsomming van redelijke aanleidingen voor hertoetsing. Hieronder worden enkele voorbeelden gegeven:

- Redelijke aanleiding bij geschiktheid: Een onverwachte verandering in de resultaten; snelle groei van de onderneming; zorg over de integere en beheerste bedrijfsvoering; zorg over het gehanteerde bedrijfsmodel; zorg over de bedrijfscultuur; zorg over compliance; een fusie of overname; een uitbreiding van de ondernemingsactiviteiten naar het buitenland; uitbesteding van (kern)

taken; het aanbieden van schadelijke producten of het verstrekken van onjuiste, onduidelijke en/of misleidende informatie; het structureel niet of niet tijdig reageren op verzoeken om informatie van de toezichthouder; het niet meer kunnen betalen van de accountant; een slechte administratie; een groot verloop van medewerkers; klachten van klanten over onzorgvuldige dienstverlening, of het (herhaaldelijk) overtreden van wet- en regelgeving.

- Redelijke aanleiding bij betrouwbaarheid: Melding van wijziging in antecedenten door signalen van de financiële onderneming waar de getoetste persoon een (mede)beleidsbepalende functie vervult of van de getoetste persoon zelf; signalen opgedaan tijdens toezichtbezoeken; signalen van (Landelijk) Officier van Justitie/politie/FIOD-ECD; signalen van andere financiële toezichthouders (nationaal en internationaal); signalen Financial Intelligence Unit; signalen van andere toezichthouders (nationaal); signalen uit de financiële sector, mits deze voldoende onderbouwd zijn; signalen uit de media, mits deze voldoende worden gestaafd door verder onderzoek (openbare bronnen).

Nadat besloten is een hertoetsing uit te voeren, wordt de betrokken persoon hiervan op de hoogte gebracht. Het spreken van deze persoon maakt onderdeel uit van de hertoetsing. Indien AFM/DNB van mening is dat de persoon in kwestie niet meer geschikt is of betrouwbaarheid niet langer buiten twijfel staat, dan kan zij een formele aanwijzing geven aan de onderneming tot heenzending van die persoon.

Voor meer informatie over het toetsingsproces:

Website AFM: www.afm.nl

Website DNB: www.dnb.nl

An English version of this information bulletin can be found on the websites of the AFM and DNB.